

7. yüzyılda Mekke/Medine'de Hz. Peygamberin temellerini attığı İslam Ümrani, 6 asır sonra 13. Yüzyılda zirveyi Doğu'da Anadolu Selçuklu Devleti'nde Konya ve Batı'da Endülüs'te Kurtuba'da yaşadı.

Konya ve Kurtuba dünyanın her tarafından değerli insanları kendisinde topluyor ve tüm zaman ve mekanlara ulaşacak değerler üretiyorlardı.

Bugün dahi maddi/manevi beşeriyetin ulaştığı bütün değerlerde Konya ve Kurtuba'nın izlerini açıklıkla görebiliriz.

İbn Tufeyl'in İbni Sina'dan alıp geliştirdiği, ontolojinin üzerine oturduğu epistemiyolojinin 2 temel kaynağı olan Nazar(akıl) ve Müşahede(kalp) yönteminin harika bir şekilde harmanlandığı Hay bin Yakzan'a; Batı ancak 18. Asırda Daniel De Foe'nin Hay bin Yakzan'ın kötü bir taklidi olarak koyduğu Robertsonsone Crouse ile cevap vermeye çalıştı.

Batı, reform ve rönesansı İslam dünyasından tercüme ettiği 60 bin ciltlik İslam literatürü üzerinde kurdu.

Kurtuba'yı ihya ve inşa etmemiz zaman alacağından ve Kurtuba'nın yeniden inşası Konya'nın diriliş ve ihyasına bağlı olduğundan biz 35 yıldır yaşadığımız şehir Konya üzerinde duracağız.

Konya 13. Yüzyılda; Maturidi ve Hoca Ahmet Yesevi gibi zatların ehli beytten alıp yoğurdukları İslam anlayışını Belh'ten gelen Mevlana Celaleddin Rumi, Tebriz'den gelen Şems-i Tebriz'i, Tiflis'ten gelen Hubeyş et-Tiflîsî, Semerkant'tan gelen Şemşeddin Semerkandi, Sührevend'den gelen Ebû Hafs Ömer Sühreverdi, Şiraz'dan gelen Kutbuddîn Şîrâzî, Musul'dan gelen Esîrüddîn el-Ebherî, Azerbaycan'dan gelen Siraceddin Urmevi ve Ekmeleddin Nahçevani, Malatya'dan gelen Sadreddin Konevi ile; Endülüs birikimini ise Muhyiddin'i Arabi ile birleştirmişti.

Bu birikim, Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkentini siyaset, bilim, kültür ve sanat açısından dünyanın zirvesine yerleştirmişti. Konya; 6 asırlık İslam birikiminin meyvelerini toplamış ve Osmanlı ile zirveyi sabitlemiş ve Toynbee'nin ifadesiyle yok edilemeyecek ancak durdurulabilecek bir ümrânın ilkeleri ve temellerini atmıştı.

Selçuklu başkenti Konya'da gelişme ve ilerlemenin en önemli unsuru olan 24 ciddi Medrese ile yapılan eğitim tamamen gönüllülüğe dayalı vakıf kültürü ve desteğiyle yapılıyordu. Bugün de modern dünyada da en iyi eğitim kurumları tamamen siyasetten bağımsız vakıf sistemiyle işliyor.

Selçuklu'nun başkenti Konya; Mekke'de dar-ul erkam, Medine'de ashab-ı suffe'den, Bağdat'ta beyt-ül hikmelerden, Kahire'de el-Ezher'den, Dımaşk'tan, Merv'den, Kayrevan'dan, Buhara'dan, Taşkent'ten, Çimkent'ten, Tirmiz'den, Serahs'tan, Keş'ten, Harizm'den, Nesf'den, Andican'dan, Farab'tan, Merağa'dan, Cend'den, Kurtuba, Toledo, İşbiliye, Gırnata, Maleka ve Nizamiyelerden aldığı tecrübeyi yoğurmuş ve hayat macunu haline getirip insanlığın dikkatine sunmuştu. Zira İslam dünyası 13. Yüzyılda ve diğer yüzyıllarda farklı siyasi devletlere sahip olsa da ilim, ümrân ve sanat açısından tek bir ümmet gibi alışveriş içerisinde olmuştur.

İbn Haldun'un "ilim senedinin ittisali ümrânın şartıdır" sözü fiilen yaşanmış, Hz. Peygamberin

tamamladığı ümranın kodları zihin ve gönüller üzerinden asırlar arası taşınmıştır.

Eđitimde; Vakfın gelirleriyle harcamalar yapılıyor, mekanın teşekkülü tesis ediliyor, barınan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılanıyor ve ders veren hocaların maaşları ödeniyordu.

Selçuklu medreselerinin nadide örnekleri; Konya'yı besleyecek şekilde teessüs etmiş, Erzurum, Amasya, Kayseri, Sivas, Tokat, Nevşehir, Aksaray, Afyonkarahisar ve Isparta'da da benzer örnekleri vardı.

Peki bugün Konya 13. Yüzyılda ulaştığı zirveyi görebilir mi?

Ben çok kısa sürede bu mirası yeniden ayağa kaldırıp dünyanın zirve şehri olacağımıza inanıyorum Bunun için önerilerimi sıralamak istiyorum:

1. Öncelikle bu kudsi hedefin kısa-orta-uzun hedeflerini tespit için şehrin düşünün kafalarını 3 kademeli toplantılarla bir araya getirip yol haritası belirlenmeli.
2. Konya Ünikip'la güzel düşünölmüş olan illerle birlikte ele alınarak her açıdan "Yeni Marmara" iddiasının altı doldurulmalı.
3. 13. Yüzyılda olduğu gibi doğu ve batıda değer üreten özel insanları cezbedecek teşvik edecek imkan ve fırsatlar oluşturulmalı.
4. Şehri yöneten, fikir üreten, kültür ve sanat insanların mutlaka Konya'da 7/24 yaşamasını sağlayacak kararlı adımlar atılmalı.
5. Konya'yı yaşamayan, Konya'yı benimsememiş, Konya'yı özümsememiş, özellikle Konya'da oturmayan insanların etki ve yetki sonlandırılmalı.
6. Her faaliyette açık ara bir fark yoksa kendi yerel insanlarını değerlendirmeli, onların sabırla uzak illerden getirdiği insanları geçeceğini unutmamalı.
7. Vitrine çıkardığı insanların kendi hikayelerinin olmasına azami dikkat etmeli.
8. "Benim Şehrim" temasının her açıdan altı doldurulmalı.
9. Geçimini sadece Show şeklinde konuşmalarla sağlayan, il il dolaşan, anlattığı hakikatlere dair bir hikayesi olmayan insanlardan bilhassa uzak durmalı.

10. On üçüncü Yüzyılda yakalan zirvedeki bütün fikir, düşünce, sanat, ümran, mimari ve kurumlar inceden inceye ele alınmalı ve günümüze uyarlaması yapılarak taşınmalı.

11. Konya ve Anadolu İstanbul ve Ankara'ya olan platonik aşkına son vermeli, özgüvenini yükseltmeli, İstanbul'dan, Ankara'dan gelen insanların kısa süreli pragmatik duyguları dışında Anadolu'da uzun süreli bir karşılığının olmadığını anlamalı. Ve ülkenin kurtuluşu her zaman olduğu gibi yine Anadolu ve Anadolu'nun kalbi Konya'dan geçiyor. İstanbul ve Ankara batıya bakmaya devam ediyor maalesef.

12. 5 Üniversite ve Stk'lar birlikte özel mevzuatı olan ve Türkiye'nin en büyük kütüphanesinin bünyesinde "Konya Düşünce Enstitüsü"nü finanse edecek vakfıyla beraber kurmalı ve ayda bir Konya'ya dair konu ve konuklarla fikirleri çarpıştırmalı.

13.Konya Düşünce Enstitüsü mütevelli heyeti şehri tamamıyla temsil eden kadrolarla oluşturulmalı ve bu heyet şehirde kişiler veya kurumlar arası problemlerin çözümünde –ağır abiler misyonuyla- ıslah vazifesi için etkin pozisyon almalı. Aynı zamanda katkı sunan kişi ve kurumları ödüllendirme vazifesini de yerine getirmeliler.